

Παγκόσμια απειλή οι κλιματικές αλλαγές

ΣΤΑΥΡΟΣ ΔΗΜΑΣ: Η Μεσόγειος θα βιώσει τις επιπτώσεις σε μεγαλύτερο βαθμό

Τις επιπτώσεις των κλιματικών αλλαγών ήδη βιώνει η Κύπρος, η οποία καλείται να πετύχει το δύσκολο στόχο που θέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτά τονίζει ο πρώην Ευρωπαίος Επίτροπος Περιβάλλοντος και νυν αντιπρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας Σταύρος Δήμας, ο οποίος βρισκόταν στο νησί μας τον περασμένο μήνα, προσκεκλημένος από το Ινστιτούτο Ευρωπαϊκής Δημοκρατίας Γλαύκος Κληρίδης και το Ινστιτούτο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης του Δημοκρατικού Συναγερμού, για να μιλήσει για την «πορεία των Διεθνών Διαπραγματεύσεων για τις Κλιματικές Αλλαγές» και το διάλογο «Κύπρος 2020».

Πού βρίσκεται η Κύπρος στην πορεία των Διεθνών Διαπραγματεύσεων για τις Κλιματικές Αλλαγές; Η συμβολή της Κύπρου θα είναι αυτή που αναμένεται στην επίτευξη του ευρωπαϊκού στόχου για τον περιορισμό των αερίων του θερμοκηπίου, την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και την εξοικονόμηση ενέργειας. Ο στόχος βέβαια είναι αρκετά δύσκολος, αλλά συμφέρει να επιτευχθεί. Υπάρχουν για παράδειγμα παράγοντες που δεν έλαβε κατ'αρχήν υπόψη η Κύπρος, οι οποίοι επηρεάζουν την εξοικονόμηση ενέργειας, όπως είναι η σωστή διαχείριση των υδάτων. Είναι γνωστό το υδατικό της πρόβλημα, αλλά η αφαλάτωση σημαίνει περισσότερο κατανάλωση ενέργειας.

Η Κύπρος είναι στη Μεσόγειο, την περιοχή που πρώτη θα βιώσει τις επιπτώσεις των κλιματικών αλλαγών... Τις βιώνει ήδη. Η ανομβρία, η ξηρασία, η λειψυδρία είναι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και η Μεσόγειος, για κάποιο περίεργο λόγο, φαίνεται ότι θα βιώσει πολύ πιο γρήγορα τα φαινόμενα των επιπτώσεων των κλιματικών αλλαγών από άλλες περιοχές του κόσμου. Η λειψυδρία σημαίνει προβλήματα στην οικονομία της χώρας, στην αγροτική

Πολλά συμφέροντα δεν επιτρέπουν την ομοφωνία σε παγκόσμιο επίπεδο

παραγωγή, στον τουρισμό, επομένως έχει πολύ ευρύτερες συνέπειες από την απλή περιβαλλοντική διάσπαση.

Πιστεύετε ότι διακυβεύεται το μέλλον μας ως ανθρωπότητα με την αποσταθεροποίηση του κλίματος; Σύμφωνα με τους επιστήμονες, η κλιματική αλλαγή είναι 90% ανθρωπογενής, οφείλεται δηλαδή στις ενέργειες του ανθρώπου και γι' αυτό χρειάζεται να υπάρξει μια παγκόσμια συμφωνία για την αντιμετώπιση του προβλήματος της κλιματικής αλλαγής.

Παγκόσμια συμφωνία με νομική ισχύ πολύ δύσκολα μπορεί να επιτευχθεί. Συμφωνώ μαζί σας ότι η συμφωνία σε παγκόσμιο επίπεδο είναι πολύ δύσκολη, διότι υπάρχουν πολλά συμφέροντα και αντιλήψεις που δεν επιτρέπουν την ομοφωνία σε παγκόσμιο επίπεδο. Το είδαμε αυτό στη διάσκεψη της Κοπεγχάγης όπου οι προσδοκίες ήταν πολύ ψηλές. Περιμέναμε μια παγκόσμια συμφωνία, νομικά δεσμευτική και το αποτέλεσμα ήταν απογοητευτικό, διότι οι 120 ηγέτες από όλο τον κόσμο δεν κατάφεραν να έχουν ένα πιο θετικό αποτέλεσμα.

Πού οφείλεται; Αυτό οφείλεται στο ότι οι ηγεσίες των κρατών του πλανήτη μας δεν έχουν ακόμη συνειδητοποιήσει την αμεσότητα της απειλής. Ένα θετικό επίτευγμα της Κοπεγχάγης είναι ότι σε παγκόσμιο πλέον επίπεδο υπάρχει η αντίληψη του μεγέθους της απειλής και της αναγκαιότητας να υπάρξει μια συμφωνημένη από όλους αντιμετώπιση του κλίματος, γιατί αν ορισμένοι περιορίσουν τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και άλλοι τις αυξήσουν, δεν θα έχουμε το αποτέλεσμα που επιθυμούμε. Μέχρι τώρα αυτό γίνεται.

Οι δύο μεγαλύτεροι ρυπαντές η Κίνα και οι Ηνωμένες Πολιτείες... εκπέμπουν πάνω από το 40% των αερίων του θερμοκηπίου παγκοσμίως, επομένως η ευθύνη τους είναι πολύ μεγαλύτερη. Είναι σημαντικό να λαμβάνουμε μέτρα σε όλο τον κόσμο μείωσης ή περιορισμού της αύξησης της εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου και συνειδητοποίησης ότι η πράσινη ανάπτυξη, δηλαδή λιγότερη κατανάλωση ενέργειας από ορυκτά καύσιμα και παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, συμφέρει όχι μόνο για την προστασία του περιβάλλοντος αλλά και οικονομικά.

Βέβαια ο διάσημος οικονομολόγος λόρδος Νίκολας Στερν δήλωσε ότι οι κλιματικές αλλαγές θα κοστίζουν περισσότερο από την οικονομική κρίση. Η «πράσινη οικονομία» αποτελεί τελικά πολυτέλεια ή τη μόνη λύση; Ο Νίκολας Στερν είναι ο καθηγητής που έκανε την έκθεση για τα οικονομικά της κλιμα-

Ακούγαμε Κύπρος και λέγαμε ήρωας

Πώς βλέπετε το Κυπριακό; Είδα την έκθεση του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, εκπλήγθηκα από το ότι έχει πολλές επικριτικές αναφορές στα κόμματα, στην εσωτερική πολιτική ζωή, στα Μέσα Ενημέρωσης, δεν κατάλαβα τη σκοπιμότητα αυτών των παρατηρήσεων και είναι περίεργο. Όχι ότι παίζω σε τελική ανάλυση μεγάλο ρόλο, αλλά η ασμαντότητα αυτών των στοιχείων δεν επέβαλαν τη συμπεριληψή τους σε ένα τέτοιο κείμενο.

Είστε αισιόδοξος για το Κυπριακό μετά την τριμερή της Νέας Υόρκης και με δεδομένη τη νέα συνάντηση; Στο θέμα αυτό είναι το πώς προσδιορίζει κανείς την αισιόδοξη. Εγώ από μαθητής είχα ένα όραμα για την Κύπρο, την αυτοδιάθεση, βγαίναμε στους δρόμους και φωνάζαμε. Στο σχολείο μου, το Γ' Γυμνάσιο Αμπελοκήπων είχαμε κάνει έρανο και φτιάξαμε την προτομή του Ευαγόρα Παλληκρίδου. Τότε ακούγαμε Κύπρος και λέγαμε ήρωας. Έτσι έχω μεγαλώσει. Έχω πολλούς φίλους από την Κύπρο και συμφοιτητές στη

Νομική Αθηνών, οι οποίοι είναι μια αγνότητα και καθαρότητα που μας εντυπωσίαζε και τους θαυμάζαμε. Αισθάνομαι μέρος της Κύπρου, την αγαπώ και είμαι ευτυχής κάθε φορά που έρχομαι στο νησί. Παλιά βγαίνατε στους δρόμους για την Κύπρο, σήμερα το Κυπριακό δεν πουλά; Μην το λέτε αυτό. Βεβαίως είναι στις μέσες σελίδες των εφημερίδων, αλλά όχι στις καρδιές των Ελλήνων. Αν υπάρχει θέμα, γίνεται πρώτο. Είναι μέσα μας. Αυτή τη στιγμή ο συνταξιοδότης στην Ελλάδα αγωνίζεται πώς θα επιβιώσει, αλλά αν υπάρξει κάποιο συνταρακτικό πρόβλημα στην Κύπρο, αμέσως θα ξυπνήσει και όλα τα άλλα θα πάνε κατά μέρος. Με τον τρόπο που διαπραγματεύεται ο Πρόεδρος Χριστόφιας μπορεί να οδηγηθούμε σε λύση; Αυτά είναι θέματα που εσείς τα γνωρίζετε καλύτερα. Έχω σεβασμό για τον Πρόεδρο Χριστόφια και για τις πολιτικές δυνάμεις της Κύπρου. Μπορεί να υπάρχουν διαφορές στην αντιμετώπιση των διαφορών θεμάτων, αλλά η προσπάθεια είναι κοινή.

αλλαγής. Είπε ότι υπάρχει ένα αρχικό κόστος επενδύσεων, αλλά μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα αυτό το κόστος υπερκαλύπτεται και υπάρχουν οφέλη.

Με δεδομένη την οικονομική κρίση είναι προετοιμασμένος ο κόσμος να πληρώσει την «πράσινη οικονομία»; Έχετε δίκαιο ότι με την οικονομική κρίση βάζουμε το περιβάλλον στο πλάι. Αυτή δεν είναι σωστή αντίληψη γιατί το κόστος της μη προστασίας του περιβάλλοντος σίγουρα θα το πληρώσουμε και θα είναι πολλαπλάσιο είτε αυτό εκφράζεται με το κόστος της αποκατάστασης του περιβάλλοντος είτε με τις δυσμενείς συνέπειες από τη ρύπανση είτε με τη μείωση της παραγωγικότητας.

Μπορεί να επιδράσει η «πράσινη οικονομία» στην ανόρθωση της οικονομίας; Αναμφίβολα, γι' αυτό βλέπετε ότι υπάρχουν ορισμένες χώρες όπως η Κίνα, η οποία έχει το μεγαλύτερο πρόγραμμα για πράσινη ανάπτυξη στον κόσμο.

Την ίδια ώρα όμως ρυπαίνει. Ναι, γι' αυτό είδαν την ανάγκη να επενδύσουν περισσότερο στην πράσινη ανάπτυξη ώστε να έχουν οικονομική ανάπτυξη και ταυτόχρονα προστασία του περιβάλλοντος. Σε πόλες όπως το Πεκίνο δεν μπορεί να κυκλοφορήσεις από τον μολυσμένο αέρα. Ο Πρόεδρος Ομπάμα έχει στις προτεραιότητές του το θέμα των κλιματικών αλλαγών, αλλά υπάρχει το Κογκρέσο, η Γερουσία και μετά τις πρόσφατες εκλογές το θέμα των κλιματικών αλλαγών έχει περάσει από πλευράς νομοθετικής σε δεύτερη μοίρα.

Συναντηθήκατε με τον Κοπεγχάγη με τον Πρόεδρο Ομπάμα. Ναι και είναι σωστό ότι ο Πρόεδρος των ΗΠΑ στο θέμα αυτό είναι ειλικρινής και πιστεύει στην καταπολέμηση των κλιματικών αλλαγών. Παρά το ότι δεν κατάφερε να περάσει από τα νομοθετικά σώ-

ματα στις ΗΠΑ ένα νομοσχέδιο για την εισαγωγή του συστήματος εμπορίας των αερίων του θερμοκηπίου, παρόμοιο με αυτό που έχουμε στην Ευρώπη, εντούτοις η αμερικανική κυβέρνηση έχει διατηρήσει την υποστήριξή της για τη μείωση των αερίων στις ΗΠΑ κατά 17%. Ο Πρόεδρος Ομπάμα προσπαθεί ώστε οι ΗΠΑ να συμβάλουν στην επίτευξη μιας παγκόσμιας συμφωνίας.

Θα ζήσουμε μια παγκόσμια συμφωνία; Πρέπει να είμαστε αισιόδοξοι για να δουλεύουμε περισσότερο προς αυτή την κατεύθυνση. Πρέπει να τονίσουμε τη μεγάλη πρόοδο που έγινε τα τελευταία χρόνια στην ΕΕ, έχουμε πολύ φιλόδοξο στόχο το 20% και ταυτόχρονα έχουμε όλη τη νομοθεσία και τα εργαλεία που χρειαζόμαστε για την επίτευξη αυτών των στόχων. Στην Κοπεγχάγη υπήρχαν μεγάλες προσδοκίες, αλλά το αποτέλεσμα ήταν απογοητευτικό, αυτό όμως δεν σημαίνει ότι δεν έγιναν θετικά βήματα.

Ποιο ήταν το πιο σημαντικό; Ότι οι ηγέτες του κόσμου παραδέχτηκαν ότι αυτή είναι παγκόσμια απειλή και ότι πρέπει να την αντιμετωπίσουμε. Αυτό είναι μεγάλη πρόοδος σε σύγκριση με το τι γινόταν προηγουμένως. Αποφασίστηκε οι ανεπτυγμένες χώρες να δώσουν 30 δις. δολάρια ώστε οι αναπτυσσόμενες χώρες να αποκτήσουν τις υποδομές για να έχουν προγράμματα περιορισμού της αύξησης των αερίων του θερμοκηπίου και της αντιμετώπισης των επιπτώσεων από τις κλιματικές αλλαγές και από το 2013 και μετά, ετησίως 100 δισεκατομμύρια δολάρια πρέπει να πηγαίνουν από τις ανεπτυγμένες στις αναπτυσσόμενες χώρες για παρόμοιους στόχους. Έγιναν πολύ σημαντικά βήματα αλλά δεν είχαμε την παγκόσμια συμφωνία, νομικά δεσμευτική, η οποία θα έχει ουσιαστικά αποτελέσματα και θα περιορίσει την αύξηση της θερμοκρασίας κάτω από τους δύο βαθμούς.

Ποια συμφέροντα κρύβονται από πίσω; Δεν υπάρχει η αναγκαία ενημέρωση στους πολίτες όλου του κόσμου. Πολλές περιοχές στον κόσμο δεν γνωρίζουν για την κλιματική απειλή και τις επιπτώσεις της. Οι πολιτικοί ηγέτες ακολουθούν την κοινή γνώμη και αυτό είναι το πρόβλημα. Γι' αυτό χρειάζεται καλή ενημέρωση σε όλες τις χώρες του κόσμου. Με ρωτήσατε για τα συμφέροντα, να σας πω για παράδειγμα στις ΗΠΑ, περιοχές οι οποίες έχουν πολύ άνθρακα θεωρούν ότι με τους περιορισμούς στην εκπομπή αερίων του θερμοκηπίου, η αξία του άνθρακα θα μειωθεί και ότι τα κέρδη τους θα περιοριστούν. Αυτός είναι ο λόγος που έκαναν πολύ μεγάλη προσπάθεια ώστε να εκλεγούν εκείνοι οι οποίοι εκκράζουν τις δικές τους απόψεις και το πέτυχαν.

Από την εμπειρία σας ως Επίτροπος πιστεύετε ότι μπορεί να ξεπεραστεί το οικονομικό και πολιτικό συμφέρον και να προταχθεί το κοινό καλό του πλανήτη; Νομίζω ότι είναι ένα από τα επιτεύγματα που είχα ως Επίτροπος στην ΕΕ. Όταν ξεκίνησα θεωρείτο ότι οικονομική ανάπτυξη και περιβάλλον δεν συμβαδίζουν. Αυτό είναι πλέον ξεπερασμένο. Η προστασία του περιβάλλοντος σε μερικές περιπτώσεις μπορεί να είναι και λόγος οικονομικής ανάπτυξης. Αναλύσεις δείχνουν ότι το κόστος από την έλλειψη προστασίας είναι πολύ μεγαλύτερο από το κόστος για την προστασία του περιβάλλοντος.

Διερωτάμαι πώς μπορεί κανείς να αντιμετωπίσει τα οικονομικά συμφέροντα που πλήττονται; Τονίζω το μεγάλο ρόλο που παίζουν τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και η κοινή γνώμη. Αν οι πολίτες είναι ενημερωμένοι ότι ένα εργοστάσιο μολύνει το περιβάλλον και το κόστος που θα υποστούν στο μέλλον για να βελτιωθεί το περιβάλλον τους και αν δεν

Γαλάζιος Επίτροπος με πράσινο πνεύμα

Επίτροπος της χρονιάς βγήκατε το 2008. Ήταν λαμπρό το πέρασμά σας από την ΕΕ. Τι πήρατε από την εμπειρία αυτή; Η μεγάλη ικανοποίηση είναι το ότι είδα να είναι το περιβάλλον στην κορυφή των προτεραιοτήτων της ΕΕ.

Το καταφέρατε εσείς με τη δουλειά σας; Έπαιξα ένα ρόλο εγώ και οι συνεργάτες μου, νομίζω ότι η επιτυχία που είχαμε ξεκίνησε από το να καταρτίσουμε την αντίληψη που υπήρχε ότι η προστασία του περιβάλλοντος είναι αντίθετη με την οικονομική ανάπτυξη. Καταφέραμε να κινητοποιήσουμε μέσω της κοινωνίας των πολιτών τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, με τις οποίες συνεργαστήκαμε πάρα πολύ και την πλειοψηφία των Μέσων Ενημέρωσης. Με τη σκληρή εργασία και με τα σωστά επιχειρήματα καταφέραμε να κάνουμε την Ευρώπη την πιο φιλική περιοχή του κόσμου στο κλίμα, που σέβεται το περιβάλλον. Υπάρχουν βέβαια πολλά ακόμη που πρέπει να γίνουν.

Ποιο θεωρείτε ως το μεγαλύτερο σας επίτευγμα; Είναι πολλά τα οποία πήρανε τη σωστή κατεύθυνση, αλλά και πολλά που πρέπει να γίνουν. Θα επαναλάβω αυτό που είπε ο Πρόεδρος Μπαρόζο στον απολογισμό για την Επιτροπή 2004-09 στην οποία είχα την τιμή να είμαι μέλος, ότι το μεγαλύτερο επίτευγμά της ήταν το θέμα των κλιματικών αλλαγών. Αυτό είναι η καλύτερη αναγνώριση του έργου που έγινε. Προσταθήσαμε πάρα πολύ και σε άλλα θέματα, όπως το θέμα των αποβλήτων ή το θέμα της απώλειας της βιοποικιλότητας...

... των μεταλλαγμένων. Εκεί είχαμε μεγάλες συγκρούσεις και διαφορές απόψεων, όταν έφυγα από Επίτροπος η πολιτική άλλαξε. Τι δεν προλάβατε να κάνετε; Να συμμετέχω στη λήψη της απόφασης για την παγκόσμια συνολική, νομικά δεσμευτική, συμφωνία για το κλίμα. Δεν έγινε στην Κοπεγχάγη και ελπίζω να γίνει του χρόνου στη Νότια Αφρική.

Γαλάζιος Επίτροπος με πράσινο πνεύμα, τα βγάλατε με τη Νέα Δημοκρατία για κάποια θέματα. Σε όλα τα θέματα υπάρχει υπερβολή ιδίως στην πολιτική, αλλά όταν έχετε μια ορθή θέση τότε δεν υπάρχουν κομματικά πείσματα. Όταν κάτι είναι σωστό δεν καταλαβαίνω πώς θα υπάρξει πολιτική διαφοροποίηση. Μάλλον ανοησία είναι ή πείσμα. Γι' αυτό επέμενα σε αυτό που έλεγα διότι ήταν σωστό, στηριγμένο σε επιχειρήματα, ανεξάρτητα το τι υποστήριζαν οι άλλοι που ανήκουν στο ίδιο κόμμα με μένα.

αγοράσουν τα προϊόντα που παράγει το εργοστάσιο, τότε θα αναγκαστεί το εργοστάσιο να κάνει αυτό που πρέπει.

Σωφροσύνη και αποτελεσματικότητα Ονευρέυστε; Βέβαια, ονειρεύομαι να υπάρξει μια παγκόσμια συμφωνία για τις κλιματικές αλλαγές, ιδίως όταν ήμουν Επίτροπος, σε κρίσιμες καταστάσεις, κομμόν και ξυπνούσα με το διοξείδιο του άνθρακα στο μυαλό μου, είχα εφιάλτες με αυτό το θέμα.

Αυτό το πάθος για το περιβάλλον το είχατε και πριν; Δεν είχα ασχοληθεί τόσο πολύ με το περιβάλλον προηγουμένως, αλλά ακόμη και στις αρχές της πολιτικής μου καριέρας, όταν ήμουν υπευθυνός Συντονισμού το 1979, είχα δώσει κίνητρα για τους ηλικιωμένους θερμοσίφωνες, για τις ανεμογεννήτριες, είχα φτιάξει το πλιακό χωριό. Σε όλη μου την καριέρα είχα το περιβάλλον πολύ ψηλά στις προτεραιότητές μου, αλλά όταν πήγα στην Επιτροπή δούλεψα περισσότερο.

Βγήκε το πάθος σας; Μου άρεσε η λέξη πάθος η οποία πρέπει να μετριάζεται με τη λογική και με την επιθυμία να έχεις αποτέλεσμα. Πολλές φορές το αποτέλεσμα θέλει και ορισμένους ελιγμούς. Ένας στόχος; Να συμβάλω στην πολιτική ζωή Ελλάδος ώστε να επικρατήσει σωφροσύνη και μετριοπάθεια και αποτελεσματικότητα. Να είμαστε αποτελεσματικοί στην άσκηση πολιτικής.

Ικανοποιημένος με τον τρόπο που ασκείται η αντιπολίτευση; Ποτέ δεν είμαι ικανοποιημένος με κάτι, πάντοτε υπάρχει και καλύτερο, η προσπάθεια είναι να παίζουμε το ρόλο της αντιπολίτευσης όσο το δυνατόν καλύτερα, ελεγχόμενα, προτεινόμενα, προπαγανδίζοντας να κάνουμε την κυβέρνηση πιο αποτελεσματική.

Αν υπάρχουν σκάνδαλα πρέπει να παταχθούν

Ως αντιπρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας τι μήνυμα πήρατε από τις πρόσφατες εκλογές; Το πρώτο μήνυμα σε σύγκριση με τις εκλογές το 2009, η Νέα Δημοκρατία ενίσχυσε τη συγκριτική της θέση έναντι του ΠΑΣΟΚ, αυτό μας είπαν όλοι οι αναλυτές. Δεύτερο πολύ σημαντικό είναι ότι οι πολίτες με την αποχή και με τη λευκή τους ψήφο έστειλαν το μήνυμα ότι έχουν μια δυσπιστία προς τον πολιτικό κόσμο και αυτό πρέπει να το λάβουμε σοβαρότατα υπόψη, γιατί χωρίς την αποκατάσταση της αξιοπιστίας, η διακυβέρνηση της χώρας γίνεται δυσκολότερη. Επομένως πρέπει να αποκαταστήσουμε την αξιοπιστία του πολιτικού κόσμου. Δημοιοργήθηκε εσωτερική ανασταραχή μετά τις εκλογές με αποτέλεσμα να ζητούν αλλαγή ηγεσίας; Αλλαγή ηγεσίας όχι, αλλά διαφορές απόψεων υπάρχουν στα μεγάλα κόμματα, βεβαίως μέσα σε ορισμένα όρια. Όταν ξεφύγει κανείς από το πλαίσιο αυτό, μπορεί να φύγει. Σας ανησυχεί η δημιουργία του νέου κόμματος

της Ντόρας Μπακογιάννη; Όχι, είναι και αυτό ένα άλλο κόμμα. Το οποίο δημιουργήθηκε από τη Νέα Δημοκρατία. Εντάξει, ελπίζω όλα τα κόμματα να παίξουν εποικοδομητικό ρόλο στην τόσο κρίσιμη περίοδο που περνά η χώρα μας, να υπάρξει ο δημοκρατικός αντίλογος και έλεγχος που είναι σημαντικός παράγοντας για την αποτελεσματικότητα της κυβέρνησης. Διατελέσατε υπουργός της κυβέρνησης Μητσοτάκη και παρατηρήσατε μετά από ένα θετικό πείρασμα με τη Μαρίκα Μπυστιράκη; Αυτά είναι παρελθόν, συνέβησαν πριν πολλά χρόνια. Υπήρχε μια διαφωνία κατά πόσο ο σύζυγός του τότε πρωθυπουργού μπορούσε να ασυκολληθεί με θέματα αρμοδιότητας των Υπουργών. Εγώ δεν δεχόμουν αυτού του είδους την παρέμβαση. Ποια είναι η σχέση σας με την Ντόρα Μπακογιάννη; Είχαμε φιλικές σχέσεις, είναι μια αξιόλογη πολιτικός στη χώρα μας και ελπίζω με τον δικό της τρόπο να συμβάλει στην αποκατάσταση

της αξιοπιστίας του πολιτικού κόσμου αλλά και στο να ξεφύγει η χώρα από την κρίση. Δεν συμφωνώ με τη δημιουργία του κόμματος, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι δεν θα ήθελα να τη δω να συμβάλει θετικά στην πολιτική ζωή του τόπου. Οι σκανδαλογίες των τελευταίων καιρών πόσο πλήττουν την πολιτική και την παράταξή σας; Αν υπάρχουν σκάνδαλα πρέπει να παταχθούν, προς Θεού είναι αυτονόητο. Όποιοι συμπεριφέρονται με τρόπο που δεν συνάδει με τις δημοκρατικές αρχές και του ορθώς πολιτεύεσθαι θα πρέπει να θεθούν εκτός πολιτικής ζωής και να τιμωρηθούν αν υπάρχουν ποινικές ευθύνες. Από την άλλη αν υπάρχει μια συνεχής ενασχόληση με σκανδαλογίες για να παραπλανήσουν την κοινή γνώμη, αυτό είναι κακό. Θα έλεγα ότι στη χώρα μας υπάρχει υπερβολή σε όλα τα πράγματα, θα πρέπει να είμαστε πιο μετρημένοι και οι Έλληνες έχουν την ικανότητα, όταν οι συνθήκες είναι δύσκολες, να παίρνουν τις σωστές αποφάσεις.

Πόση ευθύνη έχει η Νέα Δημοκρατία για τη σημερινή κατάσταση; Στην περίοδο που διακυβερνήθηκε η Νέα Δημοκρατία ήμουν εκτός Ελλάδας. Τα προβλήματα τα οποία ζήσαμε με την κρίση είναι συσσωρευμένα, αυτό είναι κοινή ομολογία από όλα τα πολιτικά κόμματα, δεν είναι μόνο της Νέας Δημοκρατίας ούτε της προηγούμενης κυβέρνησης, ήταν μια κακή αντίληψη της διακυβέρνησης αλλά και του τρόπου με τον οποίο γινόταν η διαχείριση των δημοσίων οικονομικών και της αντίληψης ότι μπορείς να έχεις αγαθά χωρίς να παράγεις. Ο αέρας μπορεί να υπάρξει για ένα χρονικό διάστημα, αλλά μετά γίνεται αντιληπτό ότι είναι αέρας. Αυτό πρέπει να καταλάβουμε στην πατρίδα μας. Πιστεύω ειλικρινά ότι οι Έλληνες έχουν ανθρώπινο δυναμικό πολύ υψηλών ικανοτήτων, με τη σωστή κυβερνητική πολιτική και με την αποκατάσταση της αντίληψης πως οι θυσίες που اکنون πάρα θα έχουν αποτέλεσμα, θα βγούμε από την κρίση.